

Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31.01.1960, sp. zn. 4 To 150/59, ECLI:CZ:KSHK:1960:4.TO.150.1959.1

Číslo: 30/1960

Právní věta:

Peníze vyplácené organizacím socialistického sektoru za brigádnickou práci vykonanou zaměstnanci takové organizace jsou majetkem v socialistickém vlastnictví, dokud organizací nebyly vyplaceny brigádníkoví. Stejně je tomu i pokud jde o peníze náležející sdružení rodičů a přátel školy, které je upraveno vl. nař. č. 129/49 Sb.

Soud: Krajský soud v Hradci Králové

Datum rozhodnutí: 31.01.1960

Spisová značka: 4 To 150/59

Číslo rozhodnutí: 30

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Rozkrádání majetku v socialistickém řízení

Předpisy: 129/1949 Sb. 86/1950 Sb. § 19

§ 177

§ 245 31/1953 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obžalovaný jako ředitel jedenáctileté střední školy v době od dubna 1957 do května 1959 v Hostinném zpronevěřil celkem 18 872 Kčs z peněz určených pro školské účely. Celková částka se skládala z peněz, které škola obdržela od podniků zemědělských, socialistických i soukromých za brigádnické práce školních dětí z výnosu sbírky bylin nebo jako dar na školní výlet.

Lidový soud ve Vrchlabí uznal obžalovaného vinným trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 245 odst. 1 písm. b) odst. 2 písm. a) tr. zák. v jednočinném souběhu s trestným činem porušení povinnosti veřejného činitele podle § 175 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) tr. zák. a odsoudil ho k trestu odnětí svobody na čtyři roky, trestům vedlejším a vyslovil povinnost nahradit škodu 10 818 Kčs.

Krajský soud v Hradci Králové odvolání obžalovaného zamítl.

Z odůvodnění:

Obžalovaný v odvolání namítal, že z peněz, které mu byly předány jako hotovost při nástupu do funkce ředitele školy, nic nezpronevěřil a odvolával se v tom směru na zprávy revizních orgánů; dále namítal, že peníze přijaté za brigádnické práce dětí nebyly majetkem v socialistickém vlastnictví, protože jimi byly oprávněny disponovat děti (§ 12 obč. zák.), pokud byly starší 15 let, popřípadě zákonní zástupci dětí mladších, a že nebylo ani řádně zjištěno, že rodičovské sdružení dalo souhlas, aby tyto peníze byly užity ve prospěch škol a tak nabyly charakteru majetku v socialistickém vlastnictví. Žádal za přezkoumání kvalifikace podle odst. 2 písm. a) § 245 tr. zák. a výše trestu, který považuje za příliš přísný, vzhledem k významným polehčujícím okolnostem a motivu skutku, hráčské vášni v Sazce.

Odvolací soud po přezkoumání rozsudku i předchozího řízení podle § 283 tr. ř. zjistil, že odvolání důvodné není.

Odvolací soud vychází ze stejného skutkového zjištění jako soud prvního stádia, neboť toto zjištění vychází z doznání obžalovaného, které je podloženo důkazními prostředky listinnými (zpráva revizních orgánů) a svědeckými.

Podle zjištění si obžalovaný bral pro sebe podle potřeby peníze, které škola obdržela od podniků zemědělských, socialistických i soukromých za brigádnické práce školních dětí, z výnosu sbírky bylin a jako dar na školní výlet. Penězi kryl obžalovaný výdaje pro domácnost, zařízení bytu, cestu do zahraničí, osobní potřeby a na Sazku, z jejíž výhry chtěl krýt stále rostoucí schodek.

Obžalovaný v odvolacím řízení tvrdil, že si nebyl vědom toho, že se dopouští trestné činnosti, protože věděl, že peníze musí jednou vrátit a že tedy šlo o zápůjčku. Tato obhajoba nemůže ovšem obžalovaného zbavit viny.

Obžalovaný jako ředitel školy věděl, že nemá dispoziční právo k penězům, jež nebyly jeho majetkem. To, že se pokoušel oddalovat vyúčtování, nahrazovat schodek hrou v Sazce, do níž vkládal značné částky, předstíraje známým, že hraje úspěšně, aby oddálil podezření a pochybnosti, odkud bere na hru peníze, potvrzuje jasně, že obžalovaný si byl vědom toho, že se dopouští trestného činu. Proto jeho jednání naplňuje všechny znaky trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 245 odst. 1 písm. b) tr. zák., protože šlo o zpronevěru majetku v socialistickém vlastnictví. Lidový soud nepochybil ani v kvalifikaci skutku podle odst. 2 písm. a), § 245 tr. zák. Trestný čin je spáchán výdělečně podle § 76 odst. 4 tr. zák., jestliže pachatel si hledí soustavným páčáním trestných činů opatřit aspoň na čas zdroj příjmů. Bylo zjištěno, že obžalovaný peníze odčerpával pro své soukromé potřeby od dubna 1957 do května 1959, do odhalení trestné činnosti, tedy po dlouhou dobu. Doplnoval si tak příjmy získané legální cestou, aby si mohl opatřit hodnoty, na něž mu zřejmě jeho jinak dost vysoký plat nestačil. Protože k naplnění pojmu výdělečně není třeba, aby trestná činnost byla výlučným, jediným prostředkem k úhradě potřeb pachatele, takže zdroj příjmů není závislý na tom, zda pachatel má či nemá pravidelné příjmy z řádného zaměstnání, a „soustavnost“ je i v pokračování v trestné činnosti, je rozhodnutí lidového soudu v tom směru správné a není třeba ho opravovat. Pokud jde pak o kvalifikaci podle § 175 tr. zák., která nebyla ani předmětem námitek odvolání, odkazuje odvolací soud na správné důvody napadeného rozsudku.

Není důvodná ani námitka obžalovaného, že nebylo zjištěno, že šlo o majetek socialistický. Lidový soud nepochybil, když peníze za takový majetek považoval, i když jeho závěr spočívá v převážné části na nesprávných právních úvahách. K této otázce nutno předem uvést, že obžalovaný byl přesvědčen, že jde o majetek socialistický, jak je to patrné z jeho obhajoby, když uvedl, že si byl vědom toho, že si bral peníze, které byly určeny na zařízení školy, že věděl o tom, že bylo rozhodnuto na MNV i schůzích ROH i učitelských poradách, a že peníze za brigády nebudou vypláceny dětem, nýbrž že jich bude použito na vybavení školy.

S námitkou, že není zjištěno, o jaký majetek šlo, vystoupil obžalovaný teprve v odvolání. Odvolací soud proto má za prokázáno, jako lidový soud, i když tento se o tom výslovně nezmiňuje, že obžalovaný věděl, že disponuje protiprávně s penězi, které jsou v socialistickém vlastnictví. K naplnění znaků trestného činu rozkrádání - dokonalého, je však třeba, aby skutečně o takový majetek šlo.

V tomto směru lidový soud své právní úvahy opřel jen o výpovědi svědků B., F. a P., totiž o jejich názor, že penězi bylo oprávněno disponovat rodičovské sdružení, které podle svědka K. rozhodlo, že z peněz bude vybavena škola, aniž blíže zkoumal, zda názory svědků mají oporu v zákoně.

Zřízení, organizace a činnost sdružení rodičů a přátel školy je upraveno vl. nař. č. 129/49 Sb. V § 2 cit. nař. jsou uvedeny též prameny, z nichž sdružení plynou prostředky k činnosti. V daném případě vychází v úvahu jen dary. Darem bylo 250 Kčs od JZD Klášterní Lhota dětem na výlet. Jimi mohlo sdružení disponovat a protože je organizací veřejnou, která má také charakter právnické osoby podle § 15 zák. č. 31/1953 Sb. (školský zákon), nutno tyto peníze považovat za majetek v socialistickém vlastnictví. Pokud jde o peníze za sběr bylin a odměny za brigádnické práce v zemědělství, nešlo o peníze patřící rodičovskému sdružení, neboť tyto podniky rodičovské sdružení nepořádá. Proto rodičovské sdružení nemohlo rozhodovat o tom, jak má být naloženo s penězi, které z uvedeného titulu škola obdržela. Brigádnické práce k zajištění špičkových prací zemědělských ve školní době organizuje totiž podle pokynů min. pracovních sil a zemědělství z 9. 1. 1957 čj. 11-1238.1/3-57 a oběžníku č. 241/53 Sb. ob. pro KNV ministerstva pracovních sil (nyní státní plánovací úřad) odbor pracovních sil ve spolupráci s KNV. V uvedeném oběžníku pod č. 23 a násl. jsou uvedeny předpisy k finančnímu zabezpečení brigádníků. Podle nich zemědělský podnik proplácí odměnu za brigádnické práce prostřednictvím Státní banky přímo složce organizující brigádu, mateřskému podniku, po srážce částky za stravu. Mateřský podnik, tedy v daném případě škola, může brigádníkům proplatit jen 25 % z odměny, popřípadě odměnu za práci přes čas nebo nadnormativní výkon. Peníze jsou tedy do vyúčtování a proplacení v majetku školy. Brigádník má pouze nárok na výplatu části odměny a pokud nárok neuplatní a peníze mu nejsou proplaceny, nelze v žádném případě tvrdit, že peníze jsou jeho majetkem. Finanční hospodářství školy je součástí finančního hospodářství národního výboru a proto nutno tyto peníze posuzovat jako majetek v socialistickém vlastnictví. Stejně je tomu i u peněz za sběr bylin. V daném případě nedošlo k rozdělení odměn mezi brigádníky, ani k uplatnění nároku, tím méně k výplatě, takže námitka obžalovaného, že nebylo zjištěno, zda šlo o peníze soukromé, je lichá. Není totiž třeba vůbec zjišťovat, zda o penězích rozhodlo rodičovské sdružení, neboť toto mohlo o penězích rozhodovat teprve tehdy, až by mu byly k plnění úkolů příslušnými orgány předány. Leč i pokud by šlo o peníze náležející SRPŠ šlo by rovněž o majetek v socialistickém vlastnictví, jak to plyne ze shora citovaných předpisů o charakteru a poslání veřejných organizací.

Odvolací soud neshledal ani důvod změnit rozhodnutí lidového soudu ve výroku o trestu. Lidový soud se vypořádal řádně s hledisky uvedenými v § 19 tr. zák. k posouzení výměry trestu, takže v tom směru stačí na odůvodnění rozsudku první stolice jen poukázat jako na správné. Vzhledem k vysoké společenské nebezpečnosti činu pro společnost, jak na ni ukázal již lidový soud, nelze uložit trest pod dolní hranici sazby a trest uložený při dolní hranici sazby nelze považovat za nepřiměřeně přísný.

Proto bylo odvolání zamítnuto v celém rozsahu.